

skal meget anbefale Lovforslaget til villig Behandling i dette høje Ting og henstille, at man af Hensyn til Arbejdsløsheden gennemfører det i denne Samling.

Det næste Lovforslag, jeg skal have den Ære at fremsætte for det høje Ting, er *Forslag til Lov om Erhvervelse og forberedende Arbejder til Udnyttelse af udyrkede Arealer i Vildmoserne*. Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Landbrugsmi- nisteren til, eventuelt ved Ekspropriation, at erhverve udyrkede Arealer af Store Vildmose af et samlet Flademaal paa indtil 5,000 Hektar og indtil 5,500 Hektar af Lille Vildmose. Hvad Erhvervelsen vil koste, kan jeg ikke opgive. Der er indledet Købsforhandlinger med Stamhuset Birkelse og Grevskabet Lindenborg, men jeg ved ikke endnu, om disse Ejere vil angive en Sum, for hvilken de vil afstaa deres Arealer i Vildmoserne, eller om de overhovedet vil afstaa dem. Hvis det foreliggende Lovforslag vedtages, vil man selvfølgelig prøve paa at opnaa en minde- lig Overenskomst, men kan den ikke naas, vil man benytte sig af Ekspropria- tionsretten. Ved at lægge Ejendomsskyld- vurderingen til Grund maa man vel kunne komme til et nogenlunde retfærdigt Re- sultat, men sikkert er det ikke.

I § 3 er nævnt nogle forberedende Arbejder, som skal foretages, før Udnyt- telsen af Moserne kan finde Sted, nemlig Afvanding af Arealerne, Planering til Læggepladser for Tørv samt Anlæg af Kanaler og Færdselsveje. Disse Arbejder er beregnede at ville koste 770,000 Kr. Desuden kræves der 80,000 Kr. til Raa- dighed til Dækning af Udgifterne ved de tekniske Forundersøgelser.

Naar Regeringen har dristet sig til at fremsætte et saadant Lovforslag, er der selvfølgelig forskellige Forhold, som taler til Gunst for dets Vedtagelse. Først og fremmest er det Brændselstrangen. Vi har ganske vist været ret heldige i denne Vin- ter, idet vi har faaet en Del Kultiltørsler, men vi ved ikke, om de vedbliver, og skal vi nøjes med det Brændsel, vi har her i Lan- det, maa vore Moser naturligvis udnyttes i langt højere Grad, end Tilfældet har været de sidste Aar. Vi har nok faaet adskilligt Brændsel fra vore Skove, men en fortsat Skovning af den Art, der er blevet fore-

taget det sidste Aar, kan ikke foregaa i vore Skove, uden at disse lider Skade. Da man derfor ikke kan gøre Regning paa fra Skovene vedblivende at faa saa store Brændseltilførsler, som vi har faaet i denne Vinter, maa man drage Omsorg for andetsteds fra at skaffe saa meget Brænd- sel til Veje som muligt. Men der er ogsaa en anden Grund, der taler for Udnyttelsen af Vildmoserne. Ved den Tørveskæring, der for Tiden foregaa i vore Lavmøser, som er udmærkede til Græsning, bliver disse opskaaet i en saadan Grad, at de ofte helt ødelægges, thi der bliver kun en Sø tilbage. Endelig maa vi huske paa, at de Brændselspriser, vi har i Øjeblikket, er saa høje, at der er stor Sandsynlighed for, at disse Arealer med Fordel kan udnyttes i Fremtiden, thi selv om Krigen ophører, er det vel lidet sandsynligt, at Kulpriserne bliver særlig lavere lige straks — vi har jo ikke en Gang de Skibe, der skal til for at trans- portere Kullene hertil. Hensigten med det Arbejde, her skulde udføres, er at benytte vore Højmoser, saaledes at man tager Tørven og efterlader et Areal planeret, som kan bruges enten som Græssang eller endogsom Agerland. Der er jo tidligere foreta- get adskillige Tilløb til Udnyttelse af disse Arealer; de paagældende Fideikommisbe- siddere har været inde paa at udnytte dem; der blev i sin Tid tænkt paa en Spritfabrik deroppe, men det blev ikke til noget, og Oberstløjtnant Dalgas fremsatte allerede i 1879 et Forslag om, at man skulde begynde saadanne Foranstaltninger i den vestlige Del af den store Vildmose, hvilket imidlertid heller ikke førte til no- get. Imidlertid siger det sig selv, at som Forholdene er i Øjeblikket, er der adskil- ligt, der taler for at udnytte disse mægtige Arealer, som for Øjeblikket ikke giver no- gen som helst Indtægt ud over lidt i Ud- kanterne, men det siger ogsaa sig selv, at der skal ikke saa ringe Kapital til for at sætte dette Arbejde i Gang. Man kan sige, at det burde maaske private gøre, og pri- vate har ogsaa tænkt paa det; der er et Selskab — for Resten et Aktieselskab med engelsk Kapital, det saakaldte Aamose- selskab —, som har forpagtet adskillige Arealer baade i den store og den lille Vildmose, men heller ikke dette Selskab har paabegyndt Arbejdet.